

ارزیابی تاثیر روش‌های شیمیایی و هورمونی تولکبری اجباری در سیکل دوم تولید مرغ‌های مادر گوشتی

صادق چراغی سرای^{*}، علی حسین خانی^۲، جلیل مقدم^۳، سمیه بخشی زاده^۴، سمیه رحمانی^۱

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد گروه علوم دامی دانشگاه تبریز -۲- استادیار گروه علوم دامی دانشگاه تبریز -۳- مدیر مجتمع مرغ

مادر مقدم و شرکاء -۴- دانش آموخته کارشناسی ارشد گروه علوم دامی دانشگاه تبریز

* نویسنده مسئول: صادق چراغی سرای، (s_cheraghi89@yahoo.com)

چکیده

به منظور مقایسه روش‌های مختلف تولکبری آزمایشی با ۱۴۰ قطعه مرغ مادر گوشتی ۶۱ تا ۶۲ هفتگی در قالب طرح کاملاً تصادفی با ۵ تیمار در ۴ تکرار و ۷ پرنده در هر تکرار صورت گرفت. تیمارهای آزمایشی شامل: ۱. اکسید روی به میزان ۲ درصد جیره ۲. یدور پتاسیم به میزان ۴/۰ درصد جیره ۳. نیکاربازین به مقدار ۰/۰ درصد جیره ۴. پروژسترون به مقدار ۰/۰ درصد جیره ۵. قطع خوراک و اعمال گرسنگی بود. داده‌های آزمایشی به کمک برنامه SAS آنالیز و میانگین‌های مربوطه بر اساس آزمون چند دامنه‌ای دانکن در سطح ۵ درصد مورد مقایسه قرار گرفتند. تولید تخم مرغ بین تیمارهای اکسید روی و پروژسترون با سایر تیمارها تقاضوت معنی‌داری داشتند ($p < 0.05$). درصد جوجه درآوری در اواسط و اواخر دوره بعد از تولکبری به هنگام استفاده از تیمار نیکاربازین تاثیر منفی معنی‌داری نسبت به تیمارهای دیگر داشت. روش‌های مختلف تولکبری بر مصرف خوراک و ضریب تبدیل غذایی و همچنین وزن تخم مرغ در دوره دوم تولید اثر معنی‌داری نداشتند. درصد تلفات مربوط به تیمار نیکاربازین به طور معنی‌داری بیشتر از سایر تیمارها بود ($p < 0.05$). نتایج حاصل از تیمارهای بکار گرفته شده در این پژوهش نشان داد استفاده از اکسید روی و پروژسترون عملکرد مناسب و تقریباً یکسانی نسبت به تیمارهای دیگر داشتند و به دلیل ارزانی و بکارگیری راحت اکسید روی، استفاده از آن بجای پروژسترون توصیه می‌شود.

واژگان کلیدی: تولکبری - سیکل دوم تولید - روش‌های شیمیایی و هورمونی - حذف خوراک - مرغ مادر گوشتی

مقدمه

در بعضی مواقع همچون کاهش تولید و قیمت تخم مرغ، عدم وجود نقدینگی جهت خرید نیمچه‌های جایگزین در اواخر دوره تولید، مدیران فارم‌های مرغ مادر و تخمگذار از روش تولکبری اجباری قطع کوتاه مدت تولید یا بهبود در عملکرد تولیدی واحدهای خود استفاده می‌کنند (۴). روش‌های متفاوتی برای تولکبری وجود دارد که از آن جمله می‌توان به محدودیت خوراک، قطع خوراک، دستکاری سطوح عناصر معدنی مورد نیاز پرنده، بهمراه کاهش طول دوره نوردهی اشاره نمود (۵). در روش‌های مبتنی بر محرومیت خوراک در دوره‌ای خاص به پرنده گرسنگی داده می‌شود و سپس در دوره استراحت جیره‌های مختلفی بسته به نوع برنامه تولکبری در اختیار پرنده قرار می‌دهند و در مرحله تولید مجدد، جیره تخمگذاری اعمال شده و برنامه نوری نیز مجدداً آغاز می‌شود (۳). در برنامه‌های حذف خوراک و آب دوره پریزی طولانی می‌باشد، در حالیکه در صورت استفاده از جیره‌های حاوی سدیم کم و یا مقدار زیاد روی تنها توقفی در تخمگذاری ایجاد می‌شود (۱). در گله‌هایی که یکنواختی پایینی